

Minden évben elhatározom, hogy a jövő évi más lesz.

Minden évben eldöntöm, hogy a következő karácsony arról szól majd, ami valójában.

Minden évben megszegem a múlt évi fogadalmamat.

Ez az az idő, amikor végignézem az eltelt egy évet. S általában, ez az időszak, amikor sorozatosan mélységes depresszióba esek, marcangol az önsajnálát, a lelkiismeret furdalás, ostromozom magam az elkövetett hibákért, megsiratom az elszalasztott lehetőségeket, vigasztalom magam, hogy másként nem tehettem és ... megfélemlítek mindenki másról.

A fiamról, aki boldogan és kíváncsian várja a szentestét - irigykedek, hogy ő még izgalommal tudja várni, nem aggodalommal, mint én. Milyen lesz a karácsonyfa, alig várom, hogy lássam már - mondja, amitől én csak még bosszúsabb leszek, mert rengetegbe kerül. Már tudom, hogy ismét csak egy kereskedők által protokollra bocsátott fa lesz a miénk, amit amúgy sem tudnának eladni, ezért úgymond megajándékozzák vele az üzletfeleiket, s jó esetben a főnököm nekem is juttat egyet belőle. Pedig, de szeretnék már egy bokros, magas, igazán illatos fenyőt, vörös és aranyszínű díszben a magaménak mondani.

Ó, a díszek! Ha a karácsonyi fenyő egy vagyonba kerül, akkor a díszek rá egy másik vagyonba... Ismét nem fogok díszeket vásárolni... Marad az anyáméktól örökölt.

Általában ez az a pont, ahol elkap a lelkiismeret-furdalás. Hogy nekem legalább ilyen lesz...

A fiam folytatja a gondolatmenetét és eljut az ajándékokhoz. Vajon mit kap karácsonyra? Hát karácsonyfát, mondom. Ugyan - ugyan - így ő - hiszen mindig kapok ajándékot is! Na, - gondolom, az idén más lesz. Elkezdem számolgatni az adósságaimat. A fizetésem két adós pont meghatározásával elköltöm gondolatban, majd a férjemét is három másik adósság - forrásra gondolva. Elönt az önsajnálát. Elvonulok a hálóba és az ágyon hátamra fekve, szemem behunyom. Hasztalan. Sőt, káros, mert a szemhéjam filmvetítő vászonná alakul. Az eltelt egy év filmjét vetíti valami szadista.

Január elsején kezdődik. 2007 - ben.

Hazaérek a szilveszteri buliból, nem éreztem jól magam. Én soha nem érzem jól magam. Én mindig találok valami kifogásolni valót, bárhol legyek. Ilyen rossz a természetem. Antiszociális - mondják mások, s ehhez a véleményhez csatlakozok én is. Fájdalmas, de igaz. A fiam lefekszik, nagyon fáradt, a férjem is, de ő televíziót néz, én pedig beszélgetnék. Valakivel. Bárkivel. Egy olyanval, aki megérti, hogy miért nem volt jó nekem a szilveszteri mulatság, hogy mennyire elnyomottnak és sikertelennek érzem magam a többiekhez képest. Hogy milyen rossz nekem, hogy nem mehettem el előtte fodrászhoz és kozmetikushoz, mint a többi nő, bár utálom a fodrászt és a kozmetikust. De ha nem utálnám, akkor sem mehettem volna el. Nem is volt választásom, sőt, jobb így, hogy nem választhattam, hisz úgymond a nem-menést választottam volna. Így most, ráfoghatom az arcom ráncait arra, hogy nem volt lehetőségem. Jó, ráncok

kilőve. Na de a ruha! Öltözni szeretek! S a ruhám is legalább öt éves volt. Mindegy, úgysem kell tetszek már senkinek... Bár magamnak tetszhetnék...

Ellenőriztem a postaládát, és úgy döntöttem lefekszem. Amint a szobába beléptem, hiányérzetem támadt. Nem tudtam, miért, így hát túlléptem rajta. De, amikor lefeküdtem, ránéztem a Palika akváriumára. Palika oldalán fekvő aludt, ahogy még soha, pedig, bár ő volt az első tengerimalacom, hét éve kaptam a férjemtől Mikulásra, soha nem láttam így feküdni. Felkeltem, közben szölongattam a nevére, de a jellegzetes Palika-vinnyogás nem akart felhangzani. Mikor megsimogattam, rájöttem, hogy többé nem is fog vinnyogva köszönteni. Íme az első nap az évben, az első temetés.

Aztán minden szokványosan telt, már a Palika hiányát is kezdtem megszokni, mikor robban a következő bomba:

Január 15-én beutalták a nagybátyámat az onkológiára. Nem tudni mi baja, de erős hastáji fájdalom gyötri. Eddig, úgy tekintettem a dologra, hogy, Jó Uram, kegyetlen dolog bár, de ő sem fiatal. Mindenki meghal egyszer. Bár, neki lenne még a földön egy-két évi munkája. A fia csak 16 éves. A felesége beteg. Szegény. Na, de hát későn nősült, most hatvanöt éves.

Ekkor apám, megkért, hogy vigyem el Kolozsvárra orvoshoz. Miért én? Mert én már öreg vagyok, - mondta - és románul sem beszélek olyan jól, az idegen környezetben sem igazodok ki úgy, mint te, a memóriám sem a legjobb, cukorbeteg vagyok, és még sorolhatnám. Szóval, ha én viszem, az egyenlő azzal, hogy vak vezet világtalant.

Jó, tehát mentem. Férjem soha nem szerette a nagybátyámat, számára túlságosan egyenes beszédű, szókimondó és nyers volt a bátyám stílusa. De most sajnálta, nagyon. Elvittük. Aztán egy hét múlva az unokatestvéremmel hazahoztuk. Akkor azt mondta bátyám, hogy jó, hogy ott vagyok, mert akkor nem fél. Hát, én félttem. Láttam, hogyan szenved. Nem sokáig élvezhette otthona melegét, másnap reggel telefonált apám, hogy szaladjak a sürgősségre, mert bátyámat ismét bevitték. Szaladtam, és akkor láttam meg először, hogy mi is az a trombózis. A lábfeje fekete volt, az orvosok szörnyülködtek. Egyik osztályról a másikra küldték, végül a belgyógyászatban tartották hosszú-hosszú ideig. Közben küldözgette velem a zsebpénzt az orvosoknak, akik sajnálkozva, majd felháborodva utasították vissza, hisz, ők már tudták, hogy ember rajta nem segíthet. Elérkezett a húsvét. Könnyörgött, hogy hadd mehessen haza az ünnepre. Ha hazaengedem, meghal - mondta a doktornő. Akkor ne, ne engedje, mondtam, de amikor megláttam a könnyeket a szemében, már nem tudtam, hogy jól döntöttem e. Jól döntöttem, másnap láza volt. Elmentem és kértem az orvosnőt, küldje egy olyan specialistához, aki segíthet rajta. Megsajnálta, (talán úgy, ahogy én sajnáltam bátyámat, mikor arról nosztalgizált, hogy tavaly még volt nálam húsvétkor meglocsolni) és elküldött ismét Kolozsvárra. Itt már nem voltak olyan kíméletesek az orvosok. Ha tudtam volna, hogy milyen állapotban van - mondta a doktornő - nem is fogadtam volna.

De hát mégis, mennyi ideje van? Semennyi. Legjobb esetben két hét. Hazahoztam. A férjemmel.

Mikor lefele jöttünk a Meszesen, bátyám megkért, engedjem le teljesen az ablakot és emeljem

fel a székét. Érezni akarom ezt az illatot még egyszer! - mondta - Nincs sehol máshol ilyen levegő!

Nincs. De már ez sem segített rajta. Pontosan egy hét múlva temették. Nem tudom, miért éltem meg ennyire mélyen a halálát. Nem állt túlságosan közel hozzám életében. Talán azért, mert betegségében csak rám akart támaszkodni. Hogy miért, nem tudom. De tudom azt, hogy, bár mindig szapult, hogy rosszul élem az életemet, ezt az eddig rossznak ítélt életstílust tartotta a legmegbízhatóbbnak élete utolsó napjaira. Nem sirattam meg. Annak ellenére sem, hogy négy hónap alatt életem része lett, s mikor meghalt, úgy éreztem, kitéptek egy darabot belőlem.

Megmaradt emlékemben a pillantása, amikor kétségbeesett, fájdalmas gyötrődésében behívott a kórházba, majd mikor meglátott, a szemén látszott, hogy örül és megnyugszik. Na, megjöttél? - mondta - Akkor jó. Mikor megyek már haza? S mikor a kérdésre válaszoltam, hogy Most még nem., nem bosszankodott, hanem elfogadta, hisz Én mondtam.

Na, ha nem sirattam meg a temetésen, akkor megsiratom most.

Ekkor már április vége volt. Aztán következett egy hét pihenő.

Május kilenc. Egy másik bomba.

A férjem minden reggel hét órakor ment ki dolgozni. Azon a napon is. Talán fél óra telt el, amikor telefonon hívott. Balesete volt. Nem, lehet - gondoltam, - hisz ebből élünk! A sors - vagy élet, Jó atya, fenn való, esetleg Buddha, vagy netán Allah?! - ismét megmutatta, hogy a lehetetlen is lehetséges. Autó tönkremenne, jogosítvány ugrott, az utas anyja fenyegetőzik. Na, úgysem volt már régen szabadságon - gondolom, legalább pihenhet. Pihent. Augusztus végéig. Ez a négy hónap szinte eufóriában telt, mert minden problémám ellenére, örültem, hogy nem esett komolyabb baja. Abba bele sem merek gondolni, hogy akkor mi lett volna.

Július 16. Ekkor már a sokadik átvitt értelmű bombarobbanás az évben.

Lehetőséget kaptam. Óriásit.

Nem mertem reménykedni abban, hogy munkanélküli, egyetemét végzett emberek mellett, én vagy a férjem vezető beosztásba kerüljünk. Talán szép a szemem... vagy esetleg más okok vezették a főmuftikat? Nem tudom. Lényeg az, hogy fel lett ajánlva nekünk, hogy segítenek. Ha varjak lettek volna a környéken, velem azokat is meg lehetett volna fogatni, bár köztudottan undorodok mindentől, ami tollas. Vagy csőre van.

A hátulütője az volt, hogy költözni kellett volna. Nem tudtunk költözni. Munka ugrott.

Ráadásul még a szüleimmel is összevesztem. Én még én... NADE a férjem! Ő is. Ez volt a baj.

Számomra a veszekedés addig tart, amíg elmúlik. Nála, annál sokkal tovább. Én képes vagyok saját magamon is túllépni, ő megbotlik a negyediken lakó szomszédasszony papucsában is. Pedig mi az elsők lakunk.

Július végén nem volt már sem lakásom, sem szülőm, munkahelyem, sem ötletem. Hogy mi legyen, hogyan tovább...

Volt adósságom. Az mindig!!! Tényleg, soha nem volt olyan, hogy adósságom ne lett volna. Istenem, csak egy hónapig ne lenne!

Megkezdődött az iskola, a fiam ötödikes lett. Nem értette az egész rendszert, velem egyetemben, hiszen amíg egy-négyben elbajlódott a tanító néni vele, most tőlem várta, hogy segítsem átlépni a felmerülő akadályokat.

Na, a pedagógusi érzék, az mindig hiányzott belőlem. Mindegy. Ordítottam, toporzékoltam, fiam nyögött, könyörgött, végül egyedül, okosan, megtanulta, hogy jómaga is el tud intézni néhány dolgot. S elintéz egyre többet. Olyannyira, hogy ma már az bosszant, hogy miért hagy ki engem az ügyeiből.

Félbeszakad a filmvetítés. A fiam bejött a szobába. Keres a szomszédasszony. Hogy van-e hely a fagyasztómba. Van. Miért ne lenne??? Üres is, kicsi is, de a miénk. Két nagy zacskó csirkecombot hoz át. Az ő fagyasztója megtelt. Ad nekem is három csirkecombot. Istenem, ennyire látszik, hogy milyen csóró vagyok?

Megérkezik a férjem is. Rámordul a kutyára, ingerült. Rámordul a gyerekekre is, nehogy már a kutya kapjon és a gyerek ne!!! Fáradt és ingerült. Már napok óta. Lehet, hogy ő is olyan adventi hangulatban van, mint én?!

Visszamegyek a szobába. Nem hívom ki a sorsot magam ellen, még összeveszünk az áhítat miatt. De nem fekszem vissza. Ülve hunyom le a szemem. Fáj a vesém, szinte lüktet. Lázam is van, érzem. Nem mérem meg, felesleges, úgyszintén itthon lázcsillapító.

A film folytatódik.

A munkámról szól. Mit csináltam ez évben? Csak néhány esszét, novellát. Tiszta autobiográfia. Tiszta horror. (Kérdezte egyszer valaki, hogy miért nem kitalációkat írok? Szegényes a fantáziám. Vagy érdekesebb, mozgalmasabb a valóság? Magam sem tudom...)

Milyen lehetőségeim voltak? Voltak szép számban. Nem tudtam kihasználni őket.

Túl sokba kerültek.

A film megszakad ismét.

Vacsorázni vágyik a családom.

Míg eszünk csak a fiam csicsereg. De az végig. Hogy így karácsony, meg úgy karácsony... S nekem csak egy gondolatom van: hogy lennének már túl az egész karácsonyon. De nem adja fel. Levelet ír és álmokat sző. Ő még nem tudja. Az álom szappanbuborék. Gyönyörű, de magától is szétpattan, semmi lesz. Még a cigarettám füstje is tovább tart... Ha nem a füst, akkor

a szaga.

Telefonál anyósom. Azt kérdezi, mit akarok karácsonyra. Okos kérdés, mondom az okos választ. Semmit.

Közben pedig kedvem lenne sorolni. Annyi vágyam van, elnézést, lenne, hogy egy nap kevés lenne a felsorolásához. Visszakérdezek. Ő mit akar karácsonyra. Azt mondja, Na, jó. Majd közli, hogy vesz egy szőnyeget a konyhámba. Lebeszélem. Nem kell.

Ennek vége, a férjem elkezd beszélni. Sorolja, hogy mi történt aznap, de szadista a pasas, mert szövevényes úton eljut odáig, hogy mit kellene venni, mit kellene kifizetni, meg takarítani kellene,... sorolja, sorolja hosszan. Megunom, elindulok fürdeni. Azt kérdezi mi bajom. Semmi. Még mogorvább lesz. Még annál is mogorvább, mint én vagyok.

Fürdés közben végiggondolom, hogy én kinek mit adok. A fiam kap egy mikroszkópot, hadd legyen tudós! A férjem könyvet és talán egy parfümöt. Anyám és apám kapnak egy közös ajándékot. Anyósomat elintézi a férjem. A sógoromat úgyszintén. A sógornőmnek majd én veszek valamit. Nem tudom, mit. De szépet.

Kapnak az állatok is valamit. Ami olcsó és nem veszem meg mindennap.

De szeretnék kapni is valamit.

Mit?

Azokon kívül, amire szükségem van, amire szükségem, szükségünk lenne?

Mosolyt. Mosolyt az arcukra. Azt, hogy legyenek boldogok, és én lássam, hogy boldogok.

Szilágyi Enikő, 2007. december.16